

Nr 24

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående omreglering av vissa ersättningar på grund av statsunderstödd olycksfallsförsäkring för fiskare, m. m.

Genom en den 20 januari 1956 dagtecknad proposition, nr 62, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående omreglering av vissa ersättningar på grund av statsunderstödd olycksfallsförsäkring för fiskare,

dels ock för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln till *Bidrag till fiskares försäkring* anvisa ett förslagsanslag av 63 000 kronor.

Propositionen har hänvisats till statsutskottet, såvitt angår anslagsfrågan, och i övrigt till behandling av lagutskott. I vad propositionen hänvisats till lagutskott har den tilldelats och behandlats av andra lagutskottet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att de enligt två förordningar den 2 juni 1950 utgående tilläggen av statsmedel till vissa ersättningar enligt 1908 års kungörelse och 1918 års förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall skall avlösas genom en omreglering innebärande uppräknig av ersättningarna efter i huvudsak följande grunder. Livräntorna enligt 1918 års förordning till invalider under 67 år med en nedsättning av arbetsförmågan om minst 30 procent, till änkor under samma åldersgräns samt till barn omräknas med tillämpning av reglerna i 1954 års yrkesskadeförsäkringslag efter det att den försäkrade arbetsförtjänsten höjts med tre fjärdedelar i fall från tiden före den 1 juli 1942, med hälften i fall från tiden den 1 juli 1942—den 31 december 1948 och med en fjärdedel i fall från åren 1949—1954. Enahanda uppräknig av livräntor enligt 1908 års kungörelse föreslås skola ske på grundval av en arbetsförtjänst motsvarande den mellersta av de tre ursprungliga försäkringsklasserna i 1918 års förordning eller 900 kr.

Omregleringen föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1956.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

angående omreglering av vissa ersättningar på grund av statsunderstödd olycksfallsförsäkring för fiskare

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Livränta, som i anledning av olycksfall i arbete utgår enligt kungörelsen den 2 oktober 1908 (nr 100 s. 2) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall eller enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, skall under tillämpning i övrigt av vad i nämnda författningar är stadgat omregleras enligt vad nedan sägs.

2 §.

Vid tillämpning av 3 och 4 §§ denna förordning skall den skadades årliga arbetsförtjänst anses utgöra

a) när livränta utgår enligt kungörelsen den 2 oktober 1908: ettusenfemhundrastruttiofem kronor och

b) när livränta utgår enligt förordningen den 11 juni 1918: det i förordningen angivna beloppet för den skadades försäkringsklass, ökat med tre fjärdedelar om olycksfallet inträffat före den 1 juli 1942, med hälften om olycksfallet inträffat under tiden den 1 juli 1942—den 31 december 1948 samt med en fjärdedel om olycksfallet inträffat senare, dock i intet fall högre belopp än tretusen kronor.

3 §.

Livränta till skadad för tid till och med den månad, under vilken han fyller sextiosju år, skall motsvara

a) vid förlust av arbetsförmågan: elva tolfedelar av hans årliga arbetsförtjänst och

b) vid nedsättning av arbetsförmågan med minst tre tiondelar: ett mot graden av nedsättningen svarande belopp av den årliga arbetsförtjänsten, minskat med en tolfedel av denna.

4 §.

Livränta till efterlevande make skall för tid till och med den månad, under vilken maken fyller sextiosju år, motsvara en tredjedel av den ska-

dades årliga arbetsförtjänst, och livränta till barn eller adoptivbarn skall motsvara en sjättedel av den årliga arbetsförtjänsten.

Ingår maken före fyllda sextio år nytt äktenskap, utgives ett belopp för en gång, motsvarande tre årsbelopp av livräntan.

5 §.

Förorsakar olycksfall, som inträffat före den 1 juli 1942, förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av densamma med minst tre tiondelar, skall livräntan till den skadade för tid efter utgången av den månad, under vilken han fyllt sextiosju år, förhöjas med tjugoprocent av livräntans belopp.

Enahanda förhöjning skall ske av livränta, som i anledning av olycksfall före den 1 juli 1942 utgives till efterlevande make för tid efter utgången av den månad, under vilken maken fyllt sextiosju år, eller till fader, moder eller adoptant.

6 §.

Skulle samtliga livräntor till efterlevande överstiga fem sjättedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, beräknad enligt 2 §, skola livräntorna, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas proportionellt så att de tillhoppa uppgå till nyssnämnda andel av arbetsförtjänsten; dock skola livräntor till make, barn och adoptivbarn utgå före livräntor till andra efterlevande.

7 §.

Livränteförhöjning enligt denna förordning skall utgå utan hinder av att livräntan för viss tid utbytes mot sjukpenning.

8 §.

Beträffande ersättning för särskilda hjälpmedel samt vårdbidrag till livräntetagare skall tillämpas vad som sägs i 12 § andra stycket och 17 § lagen om yrkesskadeförsäkring; och skall vad härutinnan finnes stadgat i förordningen den 11 juni 1918 ej längre gälla.

9 §.

Bestämmelserna i denna förordning skola icke föranleda ändring av livräntetillägg, som utgives i anledning därav, att olycksfallet förorsakats av krigsåtgärd.

10 §.

I fråga om ersättning, som enligt Konungens förordnande utgives enligt grunderna i förordningen den 11 juni 1918, skall vad som stadgas i denna förordning äga motsvarande tillämpning.

11 §.

Över riksförsäkringsanstaltens beslut i ärende enligt denna förordning må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola hava inkommit till försäkringsrådet senast inom en månad efter det klaganden erhållit kännedom om beslutet.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan ej förts, till prövning upptaga ärende som avses i första stycket.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

I fråga om försäkringsrådets behandling av ärende enligt denna förordning skall gälla vad som stadgas i 6 § lagen om försäkringsrådet.

12 §.

De närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen eller av myndighet, som Konungen bestämmer.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1956 men äger icke tillämpning å ersättning, som belöper å tid dessförinnan.

Genom denna förordning upphävas förordningen den 2 juni 1950 (nr 295) om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m. och förordningen samma dag (nr 296) om tillägg av statsmedel å vissa livräntor enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, såvitt angår tillägg till ersättning, vilken skall omregleras enligt denna förordning.

Bestämmelser om olycksfallsförsäkring för fiskare

Före den 1 januari 1955, då lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkeskadeförsäkring trädde i kraft, fanns en av statsmakterna anordnad frivillig olycksfallsförsäkring för en speciell grupp av självständiga företagare, nämligen för fiskare. Härutinnan gällde först *kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall* (nr 100 s. 2; ändr. 87/1911). Denna kungörelse avlöstes fr. o. m. den 1 juli 1918 av *förordningen den 11 juni 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall* (nr 375; ändr. 131/1922, 216/1926, 143/1939, 120/1942 och 425/1948). Förordningen upphävdes i samband med ikraftträdandet av yrkesskadeförsäkringslagen. Både kungörelsen och förordningen gäller alltså i fråga om skadefall, som inträffat under deras giltighetstid.

Enligt *1908 års kungörelse* utgjorde livräntan vid helinvaliditet 300 kr. för år, medan årslivräntan för efterlevande änka uppgick till 120 kr.

Enligt *1918 års förordning* kunde svenska fiskare genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning vid olycksfall, som härflöte från utövningen av fiskeyrket eller som uppstode vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt utan att fiske därvid bedrevs. Försäkringen kunde förenas med tilläggsförsäkring för olycksfall utom arbetet.

För försäkringen fanns intill den 1 juli 1942 tre försäkringsklasser, mellan vilka den försäkringssökande hade fritt val. Den årliga arbetsförtjänst, som lades till grund för livräntas beräkning, utgjorde i respektive klasser 600, 900 och 1 200 kr. Fr. o. m. den 1 juli 1942 tillades fyra klasser med arbetsförtjänsterna 1 500, 1 800, 2 100 och 2 400 kr. För försäkring i någon av de båda högsta klasserna krävdes, att försäkringstagarens årliga arbetsförtjänst vid tiden för försäkringens meddelande kunde beräknas uppgå till minst det för klassen gällande beloppet.

Beloppet av hel sjukpenning varierade efter 1942 års ändring från 1 kr. 10 öre för dag i lägsta klassen till 4 kr. 40 öre i den högsta; jämsides härmed kunde sjukpenning från erkänd sjukkasse utgå. I fråga om invalid- och efterlevandelivräntor samt andra försäkringsförmåner var grunderna i 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete i huvudsak tillämpliga.

För att utjämna skillnaderna i ersättningsnivå mellan skadefall från olika tider infördes vid 1950 års riksdag s. k. ersättningstillägg av statsmedel, vilka avlöste de tidigare dyrtidstilläggen. Ersättningstilläggen reglerades i två författningar av den 2 juni 1950. Enligt *förordningen den 2 juni 1950 om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m.* (nr 295; ändr. 251/1953) föreligger rätt till ersättningstillägg å sjukpenning eller livränta, som utgår enligt 1901 och 1916 års olycksfallsförsäkringslagar eller enligt vissa därtill anknutna

ersättningsförfattningar. Till de sistnämnda hör 1908 men ej 1918 års fiskarförsäkringsförfattning.

Genom *förordningen den 2 juni 1950 om tillägg av statsmedel å vissa livräntor enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall* (nr 296; ändr. nr 252/1953) höjdes även livräntorna enligt 1918 års fiskarförsäkringsförordning med ersättningstillägg av statsmedel.

1955 års riksdagsbeslut i ämnet

Genom *propositionerna nr 156 och 158* förelade Kungl. Maj:t 1955 års riksdag förslag till omreglering av vissa ersättningar på grund av obligatorisk försäkring enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag m. m.

I två i anledning av propositionen väckta, likalydande *motioner*, nämligen nr 495 i första kammaren av herr *Gustaf Karlsson m. fl.* samt nr 611 i andra kammaren av herr *Johansson i Öckerö m. fl.*, yrkades att riksdagen måtte besluta om en uppräknig av ersättningarna från fiskarförsäkringen på samma sätt som Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om övriga äldre ersättningar.

Propositionen och motionerna behandlades av *sammansatt stats- och andra lagutskott* i dess utlåtande nr 1. Utskottet tillstyrkte propositionen med vissa smärre ändringar och föreslog samtidigt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1956 års riksdag förslag till en av statsmedel bekostad förbättring av livräntor, som på grund av olycksfall i arbete utgår enligt 1908 års fiskarförsäkringskungörelse och 1918 års fiskarförsäkringsförordning.

Utskottet anförde till motivering för sitt förslag om en förbättring jämväl av de ifrågavarande fiskarförsäkringslivräntorna till en början, att det ville bringa i erinran följande uttalande i andra lagutskottets av 1944 års riksdag godkända utlåtande nr 32:

Självfallet kan staten icke åtaga sig att i vanliga fall fylla värdeminskning å försäkringsersättningar på grund av frivillig försäkring. Fiskarförsäkringen intager emellertid, såsom riksförsäkringsanstalten framhållit, en särställning. På grund av den stora betydelse fiskerinäringen har för landet och de särskilda förhållanden, varunder fiskarbefolkningen i allmänhet lever och utövar sin näring, ha statsmakterna velat bereda fiskarna möjlighet att mot en ringa kostnad tillförsäkra sig själva eller sina efterlevande en viss ekonomisk trygghet vid skador till följd av olycksfall i arbete. Staten har därför ansett sig böra i avsevärd omfattning bidra till täckande av kostnaderna för de vid sådana olycksfall utgående ersättningarna. Syftet härmed torde ha varit att fiskarna och deras anhöriga vid olycksfall i arbete genom försäkringen skulle erhålla ett sådant ekonomiskt bidrag att de kunde anses tillförsäkrade fortsatta existensmöjligheter. Eftersom realvärdet av ersättningarna till följd av de stegrade levnadskostnaderna nedgått, kan nämnda syftemål icke förverkligas, om någon kompensation icke lämnas. På grund av vad sålunda anförts ansluter sig utskottet till det i mo-

tionerna framförda förslaget, att livräntetagare enligt fiskarförsäkringsförfattningarna skola erhålla dyrtidstillägg.

Utskottet ville vidare erinra om att — enligt vad som framginge av tillgängliga handlingar — statens bidrag till fiskarförsäkringen i verkligheten blivit lägre än vad man utgick ifrån då avgifterna för denna försäkring fastställdes.

Fiskarförsäkringen vore visserligen en frivillig försäkring, erinrade utskottet, men utskottet ansåge att den av nyss anförda skäl intoge en särställning bland de frivilliga försäkringarna. Utskottet anslöt sig till följd härav till motionärernas uppfattning att fiskarförsäkringens livräntor icke borde lämnas åsido vid den då aktuella omregleringen. Utskottet avsåge därvid livräntorna för skador ådragna i arbete men inte livräntor, som utginge enligt den frivilliga kompletterande försäkringen för olycksfall utom arbete.

Utskottet förklarade sig däremot inte berett att då taga ställning till efter vilka principer en omreglering av fiskarförsäkringslivräntorna borde ske. I avsaknad av närmare utredning föreföll det utskottet i hög grad tveksamt om det verkligen vore lämpligt att för förhöjning av fiskarförsäkringslivräntorna begagna samma regler som för omregleringen enligt Kungl. Maj:ts förslag i propositionerna nr 156 och 158. Utskottet kunde därför icke tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 495 och II: 611. I anledning av nämnda motioner föreslog emellertid utskottet att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde att, efter närmare utredning, förslag om en av statsmedel bekostad förbättring av livräntor enligt 1908 och 1918 års fiskarförsäkringsförfattningar på grund av olycksfall i arbete förelades nästa års riksdag.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Riksförsäkringsanstaltens utredning och förslag, m. m.

I anledning av riksdagens begäran uppdrog Kungl. Maj:t den 17 juni 1955 åt riksförsäkringsanstalten att verkställa utredning av ifrågavarande spørsmål. Riksförsäkringsanstalten har därefter med skrivelse den 30 september 1955 inkommit till Kungl. Maj:t med förslag i ämnet.

Beträffande riksförsäkringsanstaltens utredning och förslag får utskottet hänvisa till propositionen s. 9—12. Här må endast omnämnas, att enligt vad riksförsäkringsanstalten upplyser utgick vid avgivandet av anstaltens förslag 426 livräntor enligt 1918 års förordning på grund av olycksfall i arbete. Antalet livräntor enligt 1908 års kungörelse utgjorde endast 18.

Över riksförsäkringsanstaltens förslag har efter remiss yttranden avgivits av *statskontoret*, *försäkringsrådet* och *Sveriges fiskares riksförbund*.

Beträffande innehållet i remissyttrandena får utskottet hänvisa till propositionen s. 12—15.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson, som anmält förevarande fråga i statsrådet efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, anför i propositionen, att enligt hans mening kan staten självfallet inte åtaga sig att i vanliga fall utgiva kompensation för värdeminskning å ersättningar på grund av frivillig försäkring. Av skäl som anförts av utskottet är det emellertid enligt departementschefen rimligt att ge fiskarförsäkringen en särställning härutinnan. Staten hade redan åtagit sig att genom s. k. ersättningstillägg utfylla vissa fiskarförsäkringslivräntor, och en ytterligare förhöjning på statens bekostnad syntes nu böra komma till stånd.

I fortsättningen anför departementschefen bl. a. följande.

»Beträffande den kostnadsram, inom vilken uppräknig av ersättningarna bör ske, har riksförsäkringsanstalten ansett det motiverat, att statsverket påtager sig förpliktelser motsvarande ett kapitalvärde av omkring 0,45 milj. kronor. Till motivering härav har anstalten anført, att av de kostnader under åren 1942—1954, som ansetts skola bestridas till ungefär lika delar genom försäkringsavgifter och statsbidrag, 1,83 milj. kronor täckts av försäkringsavgifter och 0,94 milj. kronor av statsbidrag. Halva summan härav $\left(\frac{1,83 + 0,94}{2}\right) = 1,385$ milj. kronor, överstiger med 0,445 milj. kronor statsbidragsbeloppet. Vid sina beräkningar har anstalten ansett sig böra från statens utgifter för dyrtids- och ersättningstillägg.

Statskontoret och försäkringsrådet har godtagit den av riksförsäkringsanstalten föreslagna kostnadsramen, medan Sveriges fiskares riksförbund ansett större ersättningsförhöjningar än de föreslagna vara önskvärda.

Om man genom en matematisk jämförelse mellan försäkringsavgifter och statsbidrag vill söka fastställa det belopp, som staten ytterligare bör tillskjuta, kan det ifrågasättas, huruvida inte jämförelsen rätteligen bör avse försäkringens hela giltighetstid i stället för att begränsas till åren 1942—1954. Vidare kan det ifrågasättas, om anledning finns att — såsom anstalten gjort — vid jämförelsen bortse från att staten för ersättningsförbättringar i form av dyrtids- och ersättningstillägg redan satsat ca 0,15 milj. kronor för tiden t. o. m. 1954 och ett par tiotusental kronor för tiden därefter. Det kapitalbelopp om 0,45 milj. kronor, som riksförsäkringsanstalten räknat fram, utgör merkostnaden för den föreslagna omregleringen, dvs. statens kostnader utöver kapitalvärdet av nu utgående ersättningstillägg. Detta kapitalvärde torde uppgå till ca 0,2 milj. kronor. Emellertid anser jag, att rent matematiska beräkningar inte bör vara avgörande för vad staten ytterligare bör satsa i förevarande hänseende. Den av anstalten föreslagna kostnadsramen synes mig i stort sett böra godtagas,

och jag förordar därför att staten åtager sig ökade förpliktelser motsvarande ett kapitalvärde av bortåt 0,45 milj. kronor.

Vad härefter beträffar frågan vilka livräntor som bör uppräknas ansluter jag mig till riksförsäkringsanstaltens uppfattning att man liksom vid omregleringen av ersättningar enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag i första hand bör tillgodose livräntetagare, som är mer än andra beroende av livräntorna för sin försörjning, nämligen sådana höggradigt invaliderade personer och änkor som inte uppnått folkpensionsåldern samt barn. Liksom statskontoret och försäkringsrådet tillstyrker jag därför riksförsäkringsanstaltens förslag att uppräknningen skall avse livräntorna till invalider under 67 år med en nedsättning av arbetsförmågan av minst 30 procent, till änkor under samma åldersgräns samt till barn. Sveriges fiskares riksförbunds önskemål om en motsvarande uppräkningsmetod beträffande livräntor vid mindre än 30 procents invaliditet kan jag icke biträda.

I likhet med riksförsäkringsanstalten och samtliga remissinstanser anser jag, att man i skadefall före den 1 juli 1942 bör bibehålla nuvarande tjuguprocentiga tillägg å livräntor till invalider över 67 år med minst 30 procents invaliditet, till änkor över 67 år och till föräldrar.

Beträffande frågan vilken metod som bör användas för uppräknningen är riksförsäkringsanstalten och remissinstanserna ense såtillvida, att 1954 års yrkesskadeförsäkringslags regler om kompensationsgrad bör tillämpas å en förhöjd årlig arbetsförtjänst. Denna kompensationsgrad är för här ifrågavarande invalider samt änkor förmånligare än den som gäller för fiskarförsäkringsfall, vilka inträffat före den 1 januari 1949.

I fråga om förhöjningen av den årliga arbetsförtjänsten har däremot framförts skilda meningar. Enligt riksförsäkringsanstaltens av statskontoret och Sveriges fiskares riksförbund tillstyrkta förslag bör — såvitt gäller livräntor enligt 1918 års fiskarförsäkringsförordning — arbetsförtjänsten höjas med en tredjedel i fall från åren 1949—1954, med hälften i fall från tiden den 1 juli 1942—den 31 december 1948 samt med två tredjedelar i fall från tiden före den 1 juli 1942. Försäkringsrådet däremot anser att arbetsförtjänsten i varje försäkringsklass bör höjas med samma procenttal oberoende av när olycksfallet inträffat. Enligt vad jag inhämtat skulle detta med den av riksförsäkringsanstalten föreslagna kostnadsramen innebära, att samtliga arbetsförtjänstbelopp höjdes med 40 procent.

Den av försäkringsrådet föreslagna metoden är visserligen enkel men leder till resultat, som enligt min mening inte kan anses tillfredsställande. Man kan — för att ta ett exempel — inte bortse från den skillnad som

föreligger mellan en försäkring, som på 1920-talet tecknats i klass 3 (1 200 kronor), och en under 1950-talet tecknad försäkring i samma klass. I förra fallet har fiskaren berett sig högsta medgivna försäkringsskydd; och en arbetsinkomst av 1 200 kronor var på 1920-talet relativt vanlig bland dem som omfattades av olycksfallsförsäkringslagen. I senare fallet har fiskaren däremot försäkrat sig för ett belopp, som låg betydligt under det högsta medgivna och långt under inkomsterna på 1950-talet för fullt arbetsföra och yrkesverksamma arbetstagare. Skälen för att uppräknas den årliga arbetsförtjänsten är därför betydligt starkare i fallet från 1920-talet än i fallet från 1950-talet. Om försäkringsrådets förslag godtoges, skulle följden bli, att fiskarlivränta för olycksfall under åren 1952—1954 skulle höjas med 40 procent. Som jämförelse kan nämnas, att 1955 års omreglering medför att livräntorna enligt olycksfallsförsäkringslagen i skadefall från samma år höjes med endast 10 procent. En så stor skillnad i uppräknningen för de båda kategorierna synes inte motiverad.

En metod som — i likhet med den av riksförsäkringsanstalten föreslagna — graderar livränteförbättringarna med hänsyn till penningvärdeutvecklingen anser jag lämpligast. En långt gående schematisering bör därvid ske. I riksförsäkringsanstaltens förslag har livräntetagarna indelats i tre grupper beroende på tidpunkten för olycksfallets inträffande. Gränserna mellan de olika grupperna har härvid satts vid halvårsskiftet 1942, då försäkringen utökades med 4 klasser, och vid årsskiftet 1948/49, då en förbättrad kompensationsgrad infördes i vissa fall. — — —

På grund av vad sålunda anförts föreslår jag att arbetsförtjänsten höjes med en fjärdedel i fall från åren 1949—1954, med hälften i fall från tiden den 1 juli 1942—den 31 december 1948 samt med tre fjärdedelar i fall från tiden före den 1 juli 1942. Arbetsförtjänsten bör dock i mellangruppen inte i något fall få uppräknas till högre belopp än i klass 7 i fallen från 1949—1954 eller 3 000 kronor.

Beträffande livräntor enligt 1908 års fiskarförsäkringskungörelse biträder jag riksförsäkringsanstaltens förslag att livränta skall utgå efter samma regler som livränta enligt försäkringsklass 2 i 1918 års förordning, såvitt avser olycksfall under tiden före den 1 juli 1942.

I fråga om kostnaderna för omregleringen innebär mitt förslag inte någon mera betydande ändring i förhållande till riksförsäkringsanstaltens. Kapitalvärdet av de av mig förordade förbättringarna torde nämligen kunna uppskattas till ca 0,41 milj. kronor och första årets merutgifter till ca 41 000 kronor.»

Beträffande resultatet av den i propositionen förordade omregleringen hänvisar departementschefen till följande, i propositionen upptagna tabell med exempel å vissa ersättningsbelopp.

Kategori av fall	Försäkringsklass 3 (1 200 kr.)			Försäkringsklass 7 (2 400 kr.)		
	Urspr. livr.	Urspr. livr. + ers. till.	Förslaget	Urspr. livr.	Urspr. livr. + ers. till.	Förslaget
100 % inv.						
olf. före 1/7 42	800	1 480	1 925	—	—	—
» 1/7 42—48 ...	800	1 280	1 650	1 600	2 200	2 750
» 49—50 ...	1 100	1 375	1 375	2 200	2 200	2 750
» 51—54 ...	1 100	1 100	1 375	2 200	2 200	2 750
60 % inv.						
olf. före 1/7 42	480	792	1 085	—	—	—
» 1/7 42—48 ...	480	672	930	960	1 240	1 550
» 49—50 ...	620	744	775	1 240	1 240	1 550
» 51—54 ...	620	620	775	1 240	1 240	1 550
30 % inv.						
olf. före 1/7 42	240	324	455	—	—	—
» 1/7 42—48 ...	240	288	390	480	520	650
» 49—54 ...	260	260	325	520	520	650
änkelivr.						
olf. före 1/7 42	300	450	700	—	—	—
» 1/7 42—48 ...	300	390	600	600	780	1 000
» 49—54 ...	400	400	500	800	800	1 000
barnlivr.						
olf. före 1/7 42	200	240	350	—	—	—
» 1/7 42—48 ...	200	200	300	400	400	500
» 49—54 ...	200	200	250	400	400	500

Utskottet

De ersättningar som utgått enligt den svenska sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen har genomgående bestämts enligt de regler och i det penningvärde, som varit rådande vid den tid då skadan inträffat. Genom tillägg av statsmedel har dock sedermera givits viss kompensation för stegrade levnadskostnader och åstadkommit en viss utjämning av den skillnad i ersättningsbeloppens storlek, som uppkommit mellan skadefall från olika tider. Vid 1955 års riksdag beslöts, att en betydande uppräknings skulle ske av de äldre livräntor m. m., som utgick på grund av obligatorisk försäkring för olycksfall i arbete och vissa yrkessjukdomar. Härvid övergavs systemet med ersättningstillägg av statsmedel. Uppräkningen skulle i stället ske på försäkringens egen bekostnad. Denna omreglering avsåg emellertid inte de ersättningar som utgår på grund av de frivilliga försäkringar som tecknats enligt en kungörelse från år 1908 och en förordning från år 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, vilka författningar, som upphört att gälla såvitt avser nya skade-

fall, alltså äger tillämpning beträffande de skadefall som inträffat under deras giltighetstid.

I samband med behandlingen av de propositioner, varigenom förslag till omreglering av äldre livräntor på grund av obligatorisk olycksfallsförsäkring under fjolåret underställdes riksdagens prövning, anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om förslag till en av statsmedel bekostad förbättring av sådana livräntor som på grund av olycksfall i arbete utgår enligt 1908 och 1918 års fiskarförsäkringsförfattningar.

Genom förevarande proposition har Kungl. Maj:t nu framlagt förslag till en dylik förbättring.

Då 1918 års förordning tillkom, avsåg man att kostnaderna för de i förordningen reglerade fiskarförsäkringarna, i vad dessa avsåg olycksfall i arbete, skulle täckas till ungefär hälften av avgifter från de försäkrade och till återstoden av statsmedel. Emellertid har avgifterna kommit att täcka en väsentligt större del av kostnaderna än som från början avsetts. Det i propositionen framlagda förslaget till uppräknig av vissa av de äldre fiskarförsäkringslivräntorna innebär i huvudsak, att staten påtar sig förpliktelser motsvarande ett kapitalvärde av den storleksordningen, att det svarar mot vad staten skulle ha utgivit, om den betalat hälften av kostnaderna för försäkringen under tiden 1942—1954.

Utskottet finner den på dylikt sätt framräknade kostnadsramen för uppräknigen kunna i nuvarande läge godtagas.

Enligt propositionen skall det sålunda till förfogande stående beloppet på sätt som närmare anges i propositionen användas till en uppräknig av livräntorna till invalider under 67 år med en nedsättning av arbetsförmågan om minst 30 procent, änkor under samma åldersgräns samt barn. Någon förbättring, utöver vad som redan tidigare skett genom de ovan berörda ersättningstilläggen, föreslås däremot inte för invalider över 67 år eller för invalider med lägre nedsättning av arbetsförmågan än 30 procent och ej heller för änkor över 67 år eller för föräldrar. För sistnämnda kategorier bibehålles emellertid de tidigare utgående ersättningstilläggen. Vad sålunda föreslagits innebär att man nu tillgodoser dem som generellt sett synes vara mest i behov av en förbättring, och utskottet godtar denna lösning.

Ej heller i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen med bifall till förevarande proposition, nr 62, såvitt nu är i fråga, måtte för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående omreglering av vissa ersättningar på grund av statsunderstödd olycksfallsförsäkring för fiskare.

Stockholm den 17 april 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, fru Carlqvist, fru Svenson, herrar Huss, Mannerskantz*, Grönkvist och Åkeson*;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Nilsson i Göteborg*, Carlsson i Bakeröd, Odhe*, fröken Höjer, herrar Svensson i Göteborg, Fredriksson* och fröken Wetterström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.